

**168. Bijbelstudie over
ISRAEL SA KON BUN BAKA
HET HERSTEL VAN ISRAËL
SHIQUM YIS'RA'EL
שִׁקוּם יִשְׂרָאֵל**

Deel 3: Ezechiël 37:1-14

In deel 1 van deze vierdelige studiereeks behandelden wij het herstel van het verwoeste en verwaarloosde land Israël in Ezechiël 36:1-15, in deel 2 het fysieke herstel van het verstrooide volk Israël en hun terugkeer naar het land van hun voorouders in Ezechiël 36:16-38 en in het derde deel zullen we Ezechiël 37:1-14 nader onderzoeken over het nationale en geestelijke herstel van Israël:

יְחִזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:1-2

“De hand van de Eeuwige kwam op mij, en de Eeuwige voerde mij in de geest naar buiten en zette mij neer in een dal; dat was vol beenderen. Hij deed mij daar aan alle kanten omheen lopen en zie, zij lagen in grote menigte door het dal verspreid, en zie, zij waren zeer dor.”

“A anu fu Masra ben kon na mi tapu, èn A ben tyari mi go na ini a Yeye fu Masra, èn A ben saka mi na mindri fu wan lagi presi disi ben furu nanga bonyo, èn A ben meki mi waka pasa lontu den; èn luku, den ben de furu na ini a opo lagi presi, èn luku, den ben kon tumusi drei kaba.”

Groot Nieuws Bijbel: *“Ik werd door de macht van de Eeuwige overweldigd. Zijn Geest voerde mij mee en zette mij neer in een dal waarvan de bodem bedekt was met botten. Hij liet mij eromheen lopen, het hele dal rond. De talloze botten lagen overal verspreid; ze waren helemaal uitgedroogd.”* Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik werd opnieuw door de hand van de Eeuwige gegrepen. Zijn Geest voerde mij mee en Hij zette mij neer in een dal vol beenderen. Ik moest er aan alle kanten omheen lopen, en zo zag ik dat er verspreid over het dal heel veel beenderen lagen, die helemaal waren uitgedroogd.”*

Het visioen van het dal met doodsbeenderen is voor velen onder u waarschijnlijk het meest bekende gedeelte van het boek Ezechiël. In hoofdstuk 37 komt het herstel van Israël, dat in hoofdstuk 36 zo uitvoerig werd aangekondigd, in een nieuwe fase.

In de eerste veertien verzen wordt het bekende visioen beschreven waarin de profeet in de geest naar een grote vallei gebracht wordt, dat bezaaid ligt met menselijke doodsbeenderen, een uitgestrekt knekelveld! Geen halfvergane lijken of volledige skeletten, maar schedels en botten van geraamten, die al helemaal uit elkaar gevallen en door de hevige zandstormen verspreid lagen en die dor en uitgedroogd waren omdat ze lange tijd aan de felle zon en de hete woestijnwind blootgesteld waren. Een luguber gezicht...

יְחִזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:3

“En Hij zeide tot mij: Mensenkind, kunnen deze beenderen herleven? En ik zeide: Adonai haShem, Gij weet het.”

“En A ben taki gi mi taki: Sumapikin, den bonyo disi kan libi? En mi ben piki taki: O Masra Gado, Yu sabi.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“De Eeuwige vroeg mij: Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen? Ik antwoordde: Adonai, mijn G'd, dat weet U alleen!”*

Het visioen van het knekelveld dat de profeet te zien krijgt is al vreemd genoeg, maar dan krijgt hij ook nog de onverwachte vraag te horen, of het volgens hem mogelijk zou zijn dat de

dorre doodsbeenderen weer levende mensen kunnen worden. Wel, wat moest de profeet hier nou op antwoorden? Natuurlijk zag hij dit niet echt als een vanzelfsprekendheid, want menselijk gesproken lijkt het niet echt waarschijnlijk. Aan de andere kant wilde hij de mogelijkheid van een wederopstanding echter ook niet bij voorbaat uitsluiten, want voor de Schepper van hemel en aarde is immers niets onmogelijk zoals ook de profeet Jeremia schreef: *“Ach, Adonai haShem, zie, Gij hebt de hemel en de aarde gemaakt door uw grote kracht en uw uitgestrekte arm; niets zou te wonderlijk zijn voor U! - Ke, Masra Gado! Luku, Yu ben meki heimel nanga grontapu nanga Yu bigi krakti èn Yu ben langa Yu anu, èn noti de tranga tumusi gi Yu!”* (ירמיהו) Yir'm'yahu [Jeremia] 32:17).

Daarom legde Ezechiël het in G'ds hand en zei: *“Alleen U kent het antwoord op die vraag!”* De profeet Jesaja daarentegen geloofde zonder enige twijfel in de opstanding der doden en schreef: *“Maar wie U toebehoren, Adonai, de doden van mijn volk, zullen leven, weer opstaan! Wie in de aarde ligt: Ontwaak en juich! Uw dauw, Adonai, is een levenwekkende dauw, door Uw dauw geeft de aarde haar doden terug! - Yu dede suma sa libi; den sa opo baka makandra nanga mi dedeskin. Wiki èn singi, un disi libi na ini stof; bikasi Yu dow de leki a dow fu den gruntu, èn grontapu sa trowe den dede suma puru!”* (ישעיהו) Yeshayahu [Jesaja] 26:19, Groot Nieuws Bijbel).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:4-6

“Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zeg tot hen: gij dorre beenderen, hoort het woord van de Eeuwige. Zo spreekt Adonai haShem tot deze beenderen: Zie, Ik breng geest in u, en gij zult herleven. Ik zal spieren op u leggen, vlees op u doen komen, u met een huid overtrekken en geest in u brengen, zodat gij herleeft; en gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben!”

“A ben taki agen gi mi taki: Taki profeti-taki na tapu den bonyo disi, en taki gi den taki: O un drei bonyo, yere a woortu fu Masra. So Masra Gado de taki gi den bonyo disi taki: Luku, Mi sa meki bro kon na un ini, èn un sa libi; èn Mi sa poti titei na un tapu, èn Mi sa tyari meti kon na un tapu, èn Mi sa tapu un nanga buba, èn Mi sa poti bro na un ini, èn un sa libi; èn un sa sabi dati Mi de Masra!”

Vervolgens gaf de Eeuwige aan de verbaasde Ezechiël de opdracht, het profetisch Woord tot de ontelbare dorre doodsbeenderen te richten om hen tot leven te wekken: *“Hij zei: Richt je in Mijn naam tot hen en vraag die uitgedroogde botten te luisteren naar wat Ik te zeggen heb: Dit zeg Ik, G'd, de Eeuwige: Ik zal jullie de levensadem schenken, je zult weer leven! Ik zal jullie bedekken met pezen en vlees, overtrekken met huid en je de levensadem geven. Zo zul je tot leven komen en weten dat Ik de Eeuwige ben!”* (Groot Nieuws Bijbel).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:7-8

“Ik nu profeteerde zoals mij bevolen was, en zodra ik profeteerde, ontstond er een geruis, en zie, een beweging, en de beenderen voegden zich aaneen zoals zij bij elkander behoorden. Ik zag toe, en zie, er kwamen spieren op, en vlees, en er trok een huid overheen; maar geest was er nog niet in hen.”

“So mi ben taki profeti-taki so leki A ben komanderi mi; èn di mi ben taki profeti-taki, luku, wan bari ben de, en den bonyo ben begin fu seki, èn den bonyo ben kon makandra, bonyo na banyo. En di mi ben luku, luku, den titei nanga meti ben kon na den tapu, èn a buba ben tapu den, ma den no ben abi bro na den ini.”

De profeet deed onmiddellijk wat hem bevolen was en wat er toen gebeurde was enerzijds huiveringwekkend, maar tegelijkertijd ook fascinerend: *“Ik sprak deze woorden van de Eeuwige uit, precies zoals Hij mij had opgedragen. En plotseling klonk een luid geklepper door het dal. De beenderen van de lichamen kwamen bij elkaar en voegden zich aaneen zoals zij vroeger hadden gezeten. Met mijn eigen ogen zag ik dat daarna vlees en zenuwen op de beenderen verschenen en er huid overheen kwam. Maar leven was erin nog niet zichtbaar.”* (Het Boek).

Dit tafereel lijkt wel een huiveringwekkende scène uit een horrorfilm: met een ratelend geluid bewogen de overal in de vallei verspreid liggende schedels en losse doodsbeenderen zich naar elkaar toe, voegden zich aaneen tot skeletten en vormden weer menselijke lichamen doordat er vlees en spieren om de botten heen groeide en overtrokken werden met huid. Maar ademen deden ze nog niet, want er was nog geen geest en dus ook nog geen leven in hen. Het waren slechts levenloze lichamen.

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:9

“Daarop zeide Hij tot mij: Profeteer tot de geest, profeteer, mensenkind, en zeg tot de geest: zo zegt Adonai haShem: kom van de vier windstreken, o geest, en blaas in deze gedoden, zodat zij herleven.”

“Dan A ben taki gi mi taki: Taki profeiti-taki na a winti; taki profeiti-taki, sumapikin, èn taki gi a winti taki: so Masra Gado de taki: Kon fu den fo winti, o bro, èn bro na tapu den disi ben dede, so dati den sa libi.”

Daarom kreeg de profeet het bevel, de ruach te roepen en hem te zeggen, dat hij in deze ontzielde lichamen moet blazen, zodat zij weer tot leven komen. Het is in dit verband belangrijk te weten, dat het Hebreeuwse woord רֹּחַ ruach zowel ‘wind’, alsook ‘geest’ en ‘levensadem’ betekent. De oude NBG-vertaling koos voor ‘geest’, de Nieuwe Bijbelvertaling daarentegen voor ‘wind’: *“Profeteer tegen de wind, profeteer, mensenkind, en zeg tegen de wind: Dit zegt G’d, de Eeuwige: Kom uit de vier windstreken, wind, en blaas in deze doden, zodat ze weer gaan leven!”* De samenstellers van Het Boek vonden echter, dat men רֹּחַ ruach in deze frase beter met ‘geest’ en ‘adem’ kan vertalen: *“Kom vanuit de vier windstreken, geest, en laat uw adem over deze dode lichamen gaan, zodat zij weer tot leven komen!”*

Persoonlijk vind ik ‘wind’ een zeer slechte keuze, en wel om de volgende reden: Adem ofwel levensadem geeft leven, want men moet ademen om te kunnen leven. Als men stopt met ademen gaat men dood. Geest geeft eveneens leven, want een mens zonder geest is geestelijk dood en als iemand sterft geeft hij de geest. Wind daarentegen geeft helemaal geen leven. De wind kan over een lijk waaien en door een skelet blazen zoveel hij wil, maar de dode blijft dood! Ziet u het verschil? Als de profeet volgens de Nieuwe Bijbelvertaling tegen de wind zegt, dat hij in deze doden moet blazen, dan kunnen deze volgens de definitie van het woord ‘wind’ eigenlijk niet herleven, maar als hij overeenkomstig de andere vertalingen tegen de geest zegt, dat hij zijn adem over de dode lichamen moet laten gaan, dan komt de geest daadwerkelijk in hen en kunnen ze weer ademen. Dit laat ons weer zien hoe belangrijk de juiste woordkeuze voor een vertaler is, als een woord meerdere betekenissen heeft.

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:10

“Toen profeteerde ik, zoals Hij mij bevolen had; en de geest kwam in hen en zij herleefden en gingen op hun voeten staan, een geweldig groot leger.”

“So mi ben taki profeiti-taki so leki A ben komanderi mi, èn bro ben kon na den na den ini, èn den ben libi, èn den ben opo tanapu na tapu den futu, wan tumusi bigi legre.”

Het Boek: *“Zo sprak ik tegen de windrichtingen, zoals Hij mij had opgedragen en de lichamen begonnen te ademen; zij kwamen tot leven en stonden op: een enorm groot leger!”* Groot Nieuws Bijbel: *“Ik deed wat G’d mij had opgedragen. De levensadem kwam in hen; zij werden weer levend en gingen staan: een onafzienbare menigte!”*

In het Scheppingsverhaal lezen wij: *“Toen formeerde Adonai Elohim [de Here G’d] de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; also werd de mens tot een levend wezen. - En Masra Gado ben meki mansuma komopo fu a doti fu a gron, èn A ben bro a winti fu libi na ini en noso; èn mansuma ben tron wan libi sili.”* (בְּרֵאשִׁית B'reshit [Genesis] 2:7).

Evenals Adam, de eerste mens, tot leven kwam doordat de Eeuwige hem de levensadem had ingeblazen, zo zal ook de onafzienbare menigte in het visioen van Ezechiël weer levend worden als de levensadem in hen komt. Wat de Eeuwige deed bij de schepping van de mens,

dat zal Hij ook weer doen bij de opstanding van Zijn volk uit de doden, want voor Hem is niets onmogelijk.

U moet zich even proberen voor te stellen hoe geweldig mooi dit geweest moest zijn wat de profeet hier te zien kreeg: een onafzienbare menigte van jonge en oude mensen kwam tot leven en stond op. Wat slechts enkele tellen eerder nog een veld vol doodsbeenderen was is nu een ontelbaar groot aantal levende mensen met elk een eigen lichaam, een eigen gezicht en een eigen identiteit. Een heel volk! G'ds volk!

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:11

“Voorts zeide Hij tot mij: Mensenkind, deze beenderen zijn het gehele huis Israëls. Zie, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord en onze hoop is vervlogen; het is met ons gedaan!”

“Dan A ben taki gi mi taki: Suma pikin, den bonyo disi de a heri oso fu Israëi; luku, den taki: Wi bonyo kon drei kaba, èn howpu no de gi wi moro; èn den koti wi puru kaba!”

Hier in vers 11 krijgt de profeet een uitleg te horen van wat hij heeft gezien, want de Eeuwige vertelt hem nauwkeurig wat dit visioen betekent: *“Mensenkind, deze botten stellen het volk van Israël voor, want de Israëlieten beweren: Onze botten zijn uitgedroogd, al onze hoop is vervlogen, het is gedaan met ons!”* (Groot Nieuws Bijbel). *“Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: Onze botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden!”* (Nieuwe Bijbelvertaling). Dit beklag doet ons ook denken aan de woorden van de profeet Jeremia: *“Ik dacht: vergaan is mijn kracht, vervlogen mijn hoop op de Eeuwige! - En mi ben taki: Mi tranga èn mi howpu fu Masra no de moro!”* (אֵיכָה Eicha [Klaagliederen] 3:18, NBG).

De Israëlieten in de wereldwijde verstrooiing, waarin zij blootgesteld zijn aan onderdrukking, vernedering, vervolging, discriminatie, dwangarbeid, mishandeling en doodsnoed, drukken hun hopeloze situatie uit met het beeld van de uitgedroogde botten. Zij symboliseren de doodse toestand waarin de Joodse ballingen zich bevinden en waardoor ze zichzelf als dorre, bleke doodsbeenderen zien. De diepe wanhoop, waartoe zij waren vervallen, bracht de Israëlieten ertoe te zeggen, dat ze eigenlijk al bij de gestorvenen horen.

Dezelfde vergelijking maakt ook de psalmist met betrekking tot zijn eigen beproevingen: *“Ik word door rampen bezocht, mijn leven nadert het dodenrijk. Ik hoor bij wie afgedaald zijn in het graf, ik ben als een man aan het eind van zijn krachten, een naamloze dode, ik ben als een gesneuveld in een massagraf, aan wie U niet langer denkt, losgerukt uit Uw hand! U hebt mij onder in de kuil gelegd, in het duister van de diepte, Uw toorn drukt zwaar op mij, Uw golven slaan over mij heen! Bekenden hebt U van mij vervreemd, afgrijzen roep ik bij hen op, ik ben ingesloten en zie geen uitweg meer! - Bikasi mi sili de furu nanga trobi; èn mi libi kon krosibe na a grebi. Den teri mi nanga den suma disi saka go na ini peti; mi de leki wan man disi no abi tranga. Mi de fri na mindri fu den dede suma, leki den dedeskin disi didon na ini a grebi, disi Yu no memre moro, èn disi de koti puru fu Yu anu. Yu ben poti mi na ini a moro lagi peti, na ini dungru, na ini den dipi presi. Yu hatibron didon nanga na mi tapu, èn Yu ben pina mi nanga ala Yu skwala! Yu ben poti mi mati farawe fu mi; Yu ben meki mi tron wan fisti sani gi den; den ben tapu mi, èn mi no man kon na doru!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 88:4-9). Groot Nieuws Bijbel: *“De ellende overweldigt mij, ik sta aan de rand van het graf! Men rekent mij al bij de doden, ik heb geen kracht meer! Ik ben opgegeven, ik hoor al bij de gesneuvelden, bij hen die liggen in het graf, aan wie U niet meer denkt, aan wie U geen hulp meer biedt! Diep in het dodenrijk hebt U me gelegd, in de diepste duisternis, Uw woede drukt op mij als een last, beukt op mij als golven! U hebt mij vervreemd van mijn vrienden, ze hebben een diepe afkeer van mij! Ik zit opgesloten en zie geen uitweg!”*

Deze woorden van de psalmist, die zichzelf al tot de doden in een massagraf rekent vanwege zijn ellende, komen inderdaad vrijwel overeen met het geklaag van de Israëlieten vanuit het nationale graf van de ballingschap: *“Onze beenderen zijn uitgedroogd; er is geen hoop meer; het is met ons gedaan!”* (Het Boek).

De verspreid liggende dorre, uit elkaar gevallen doodsbeenderen in het visioen van Ezechiël symboliseren dus de Joodse ballingen in de verstrooiing. Toch let op: in sommige vertalingen komt dit niet zo duidelijk naar voren, maar in de Hebreeuwse grondtekst staat nadrukkelijk, dat

de beenderen het **gehele** huis Israëls voorstellen: כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל kol beit Yis'ra'el. Het gehele volk Israël dus en niet slechts een deel daarvan!

Dat wil dus zeggen, dat de herrijzenis van de beenderen volgens de hier geciteerde woorden van niemand anders dan de Eeuwige zelf beslist niet naar de gedeeltelijke terugkeer uit de Babylonische ballingschap kan verwijzen omdat de overgrote meerderheid daar achterbleef. Ook kan daarmee niet de recente terugkeer van de Joden naar de huidige staat Israël bedoeld zijn omdat tot nu toe slechts een kleine minderheid van de Joden uit de hele wereld naar het land van hun voorouders teruggekeerd is.

Het visioen van de doodsbeenderen die weer tot leven komen gaat dus niet over het huidige gedeeltelijke herstel van Israël dat in hoofdstuk 36 wordt beschreven en dat we in de vorige twee afleveringen hadden behandeld, maar over het toekomstige herstel van het gehele volk Israël uit alle stammen inclusief de vreemdelingen die zich bij hen hebben aangesloten en die geënt zijn op de Edele Olijfbom. Dit volledige herstel zal plaatsvinden als de Mashiach terug komt en vanuit Jeruzalem in het duizendjarige vrederijk zal regeren.

יַחְזִיקוּ אֵלַי Yechez'q'el [Ezechiël] 37:12-13

“Daarom profeteer en zeg tot hen: Zo zegt Adonai haShem: zie, Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk, en u brengen naar het land Israëls. En gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben, wanneer Ik uw graven open en u uit uw graven doe opkomen, o mijn volk.”

“Fu dat'ede taki profeti-taki gi den taki: so Masra Gado de taki: Luku, o Mi pipel, Mi sa opo un grebi, èn meki un komopo fu un grebi, èn Mi sa tyari un kon na ini a kondre fu Israël, èn un sa sabi dati Mi de Masra, di Mi ben opo un grebi, o Mi pipel, èn Mi ben tyari un komopo fu un grebi.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Profeteer daarom en zeg tegen hen: Dit zegt G'd, de Eeuwige: Mijn volk, Ik zal jullie graven openen, Ik laat jullie uit je graven komen en Ik zal jullie naar het land Israël terugbrengen. Jullie zijn Mijn volk, en jullie zullen beseffen dat Ik de Eeuwige ben als Ik je graven open en jullie uit je graven laat komen!”*

De vergelijkingsbeeldspraak voor het herstel van Israël ondergaat hier in vers 12 opeens een subtiele verschuiving, want de Eeuwige heeft het hier niet meer over een dal vol beenderen, maar over het openen van graven. Deze belofte heeft een dubbele lading: De opwekking uit de graven kan namelijk zowel als metafoor worden opgevat, alsook als toekomstige realiteit!

Eenzijds maakt de context duidelijk dat met het openen van de graven de bevrijding uit het land van hun vijanden bedoeld is, waar zij als het ware levend begraven zijn. De G'd van Israël zal Zijn volk verlossen uit het nationale graf van de ballingschap. Dit wordt zelfs expliciet in de Groot Nieuws Bijbel vermeld: *“Zeg hun daarom in Mijn naam het volgende: Mijn volk, Ik zal jullie graven openbreken! Ik haal jullie uit het graf van de ballingschap en breng je terug naar Israël, naar je eigen land. Dan zullen jullie inzien dat Ik de Eeuwige ben!”*¹

Anderzijds kan deze tekst echter ook worden gezien als een profetie over de toekomstige wederopstanding van de doden aan het einde der tijden.

De beschrijving van de graven die worden geopend en de doden die worden opgewekt, werd tot een hoeksteen van het Joodse geloof. Binnen het Jodendom werd aan het geloof in de opstanding zelfs zoveel waarde gehecht, dat van degenen, die het loochenden gezegd werd, dat ze buiten het heil stonden. Een uitspraak uit de Mishna vormt nog steeds het uitgangspunt van deze beschouwing en bezit dus een canonieke status: *“Maar dezen hebben geen deel aan תְּחִיַּת הַמֵּתִים Olam Haba [de toekomstige wereld]: hij die niet gelooft dat de תְּחִיַּת הַמֵּתִים Techiat haMetim [herleving der doden] reeds in de Tora wordt verkondigd; hij die loochent dat de gehele Tora door de Eeuwige geopenbaard is, en de afvallige.”* (סנהדרין 10:1). Deze tekst uit de Mishna heeft door de eeuwen heen geleid tot uitstoting, want wie niet in de opstanding geloofde, werd eenvoudig niet meer als Jood beschouwd.

Het geloof in de Opstanding werd gedurende de rabbijnse periode gemeengoed binnen het Jodendom en groeide spoedig bij alle gelovige Joden uit tot een volkomen heilszekerheid.

Driemaal per dag bidt tot op heden iedere vrome Jood in de שְׁמוֹנֵה-עֲשָׂרָה Sh'mone-Ez're [het Achttiengebed], het oorspronkelijk uit 18 B'rachot bestaande hoofdgebed: *“U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en houdt de belofte van trouw aan hen die in het stof slapen. Wie is als U, Adonai, over de krachten, wie is U gelijk, Koning die laat sterven en weer tot leven brengt en die hulp als een bloem laat opkomen?”* Tussen Rosh haShana en Yom Kipur voegt men hier aan toe: *“Wie is als U, Vader, die met barmhartigheid Zijn schepselen met leven bedenkt. U bent trouw - aan Uw belofte - doden weer tot leven te brengen. Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die de doden weer tot leven brengt”*.

In de 13 geloofsartikelen, de belangrijkste grondslagen van de Joodse g'dsdienst, zoals die geformeerd zijn door Moshe Ben Maimon, ook Maimonides of Rabbi Rambam genaamd (1135-1204), vinden we in het afsluitende vers de belijdenis: *“Ik geloof er volledig aan, dat er een herleving der doden zal zijn op een tijd dat de Schepper, wiens Naam geprezen is en wiens faam zo hoog is en voor altijd verheven is, het wil!”*

Ezechiël 37:12-13 spreekt volgens mij dus niet alleen over de metaforische opstanding van de Israëlieten uit het graf van de ballingschap, maar ook over de eschatologische toekomstige opstanding van de gelovigen bij de wederkomst van de Mashiach: *“Zie, ik deel u een geheimenis mede. Allen zullen wij niet ontslapen, maar allen zullen wij veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, bij de laatste Shofar, want de Shofar zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden en wij zullen veranderd worden! Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen. En zodra dit vergankelijke onvergankelijkheid aangedaan heeft, en dit sterfelijke onsterfelijke aangedaan heeft, zal het woord werkelijkheid worden, dat geschreven is: De dood is verzvolgen in de overwinning! - Luku, mi sori un wan kibri-tori: Wi alamala no sa sribi, ma wi alamala sa kenki; na wan bro so, na a brinki fu wan ai, na a lasti tutu; bikasi a tutu sa bari, èn den dede suma sa opo baka sondo pori-fasi, èn wi sa kenki! Bikasi a fasi disi pori musu weri a fasi disi no man pori moro; èn a fasi disi dede musu weri a fasi disi noiti kan dede moro. So te a pori-fasi disi sa weri a fasi disi noiti sa pori, èn a fasi fu dede disi sa weri a fasi disi noiti sa dede, dan san ben skriffi kaba sa pasa taki: A wini swari a dede!”* (1 Korinthiërs 15:51-54).

Miljoenen graven zullen zich openen en de in Hem gestorven heiligen zullen in nieuwe verheerlijkte lichamen uit de dood opstaan en ook de gelovigen in de Schuilplaats zullen gelijk met hen nieuwe verheerlijkte lichamen ontvangen.

In één oogwenk zullen zij veranderen en sámen worden zij weggevoerd in de wolken, hun Mashiach tegemoet, die met Zijn machtige engelenlegers op komst is: *“Want de Eeuwige zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener shofar G'ds, nederdalen van de hemel, en zij, die in de Mashiach gestorven zijn, zullen het eerst opstaan, daarna zullen wij, levenden, die achter bleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Eeuwige tegemoet in de lucht, en zó zullen wij altijd met de Eeuwige wezen! - Bikasi Masra srefi sa saka komopo fu heimel nanga wan bari, èn nanga a sten fu a gran engel, èn nanga a tutu fu Gado, èn den suma disi ben dede na ini Mashiach kaba sa opo baka fosi; dan wi disi tan na libi na grontapu ete, A sa kisi hari go na loktu nanga den na ini den worku, fu miti Masra na ini a loktu, èn so wi sa de nanga Masra fu têgo!”* (1 Tessalonicenzen 4:16-17).

De heiligen, die bij het blazen van de laatste Shofar hun sterfelijk lichaam inruilen tegen een verheerlijkt lichaam en opgenomen worden in de wolken, om hun Koning als legermacht te omringen bij Zijn komst, zullen actief worden betrokken bij de strijd tegen de volken. Zij sluiten zich bij de hemelse legerscharen aan, om samen met hun Koning ten strijde te trekken zoals het voorspeld is door de profeet: *“En de Eeuwige, mijn G'd, zal komen, alle heiligen met Hem. – En Masra mi Gado sa kon, nanga ala den santawan nanga Yu.”* (זְכַרְיָה Z'char'ya [Zacharia] 14:5b).

Hoe belangrijk ons geloof in de letterlijke wederopstanding van de doden ook is, toch moeten we bij de interpretatie van Ezechiël 37 ervan uitgaan, dat het beeld van de doodsbeenderen in de verzen 1 t/m 11, die tot leven gewekt worden, en de graven, die in de verzen 12 en 13 geopend worden, op de eerste plaats bedoeld is als metafoor voor het algehele nationale en politieke herstel van Israël, dat straks in vers 14 nog gevolgd zal worden door het geestelijke herstel.

We hebben gelezen, dat zowel de uitgedroogde botten alsook de graven de doodse toestand symboliseren, waarin de Israëlieten zich door de eeuwen heen in de verstrooiing bevinden. De Eeuwige beloofde hen echter bij monde van de profeet Ezechiël, dat Hij hun graven zal openen, hen uit de ballingschap zal bevrijden en hen allen terug zal brengen naar het land, dat Hij hun vaders onder ede beloofd heeft.

In de beide voorgaande delen van deze bijbelstudie hebben we gezien, dat de vervulling van hoofdstuk 36 al geruime tijd in volle gang is: de woestijn bloeit inmiddels als een roos, gevaarlijke moerassen zijn veranderd in vruchtbare landbouwgronden, kale rotsheuvels zijn weer bedekt met groene bossen, verwoeste steden zijn weer herbouwd en bevolkt met de terugkerende kinderen Israëls! Ook de vervulling van hoofdstuk 37 zal spoedig plaatsvinden. Welk een voorrecht om dit met eigen ogen te mogen aanschouwen!

יְחִיזְקִיאֵל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:14

“Ik zal Mijn Geest in u geven, zodat gij herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land; en gij zult weten, dat Ik, de Eeuwige, het gesproken en gedaan heb, luidt het woord van de Eeuwige.”

“En Mi sa poti Mi Yeye na un ini, èn un sa libi, èn Mi sa poti un na ini un eigi kondre; dan un sa sabi dati Mi, Masra ben taki so, èn Mi ben du en tu: so Masra de taki.”

Groot Nieuws Bijbel: *“Ik geef jullie Mijn levensadem (רוּחַ ruach), je zult weer levend worden en wonen in je eigen land. Dan zul je zien dat Ik doe wat Ik heb beloofd.”* Het Boek: *“Ik zal Mijn Geest (רוּחַ Ruach) in u laten wonen en u zult leven en terugkeren naar uw vaderland. Dan zult u erkennen dat Ik, de Eeuwige, precies heb gedaan wat Ik u had beloofd.”*

Zoals gezegd: De profeet Ezechiël zag het herstel van Israël in twee fasen: een nationaal herstel (*“Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk, en u brengen naar het land Israëls”*) en een geestelijk herstel (*“Ik zal Mijn Geest in u geven, zodat gij herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land”*). De eerste fase is dus een fysieke bijeenverzameling uit de natiën, waarbij het volk vanuit alle windstreken bijeengebracht wordt en daarna het ontvangen van G'ds Geest, waardoor het volk geestelijk gereed gemaakt wordt om het land te beërven.

Ook de profeten Jesaja, Joël en Zacharia spreken van het geestelijk herstel van Israël door de uitstorting van G'ds Geest, de Ruach haQodesh: *“Dat alles zal duren totdat G'ds Geest over ons komt! Dan wordt de woestijn weer een boomgaard, en groeit de boomgaard uit tot een woud. Dan heersen recht en gerechtigheid overal in het land: in de woestijn en in de vruchtbare velden. En waar gerechtigheid heerst, bloeien vrede, rust en veiligheid, voor altijd! Mijn volk zal leven in een oord van vrede: veilig zal het er wonen, in ongestoorde rust! - Te leki a Yeye fu a hei presi sa kanti fadon na i tapu, èn a dreisabana sa de wan gron disi meki furu froktu, èn den sa luku na a gron disi meki furu froktu leki wan busi. Dan krutu sa libi na ini a dreisabana, èn gerechtigheid sa tan na ini a gron disi meki froktu. En a wroko fu gerechtigheid sa de freide; èn gerechtigheid sa meki rostu nanga kowru hati fu têgo! Mi pipel sa libi na ini wan presi fu freide, èn na ini den oso sondro frede, èn na ini tiri presi fu rostu!”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 32:15-18, Groot Nieuws Bijbel).

“Daarna zal het geschieden, dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op al wat leeft en uw zonen en uw dochters zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen; uw jongelingen zullen gezichten zien. Ook op de dienstknechten en op de dienstmaagden zal Ik in die dagen Mijn Geest uitstorten. - En moro lati, a sa pasa so dati Mi sa kanti Mi yeye trowe na tapu ala libisuma; èn den manpikin nanga den umapikin fu un sa taki profeiti-tori, èn un owru mansuma sa dren den dren, èn un yongu man sa si den fisyun. So srefi Mi sa kanti Mi Yeye trowe na tapu den dinari nanga den uma-dinari na den dei dati.” (יְאוֹל Yo'el [Joël] 2:28-29, NBG).

“Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen Hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over Hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over Hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene! - En Mi sa kanti a Yeye fu gnade nanga begi na tapu a oso fu David nanga den suma disi de libi na ini Yerusalem; 138n den sa luku na Mi tapu, disi den ben boro, èn den sa sari fu En leki wan suma sa sari fu en wan enkri manpikin, èn

den sa de na ini bita-fasi fu En, so leki wan suma disi de na ini bita-fasi fu a fosi pikin disi a ben meki!” (זְכַרְיָה Zechar'ya [Zacharia] 12:10, NBG).

De overlevenden van Israël zullen ten dien dage collectief vervuld worden met Ruach haQodesh [de Heilige Geest] en zij zullen Yeshua herkennen en erkennen als de Mashiach die zij eerst hebben verworpen en hun spijt over deze fatale vergissing betuigen. Niet alleen in Jeruzalem, maar in het hele land, wat uit de daaropvolgende verzen en hoofdstuk 13 duidelijk blijkt. Alle vormen van afgoderij zullen verwijderd worden en in vers 9b lezen wij tenslotte: “Zij zullen Mijn Naam aanroepen en IK zal hen verhoren. Ik zeg: Dát is Mijn volk; en zij zullen zeggen: De Eeuwige is onze G'd! - Den sa kari Mi nen, èn Mi sa yere den; Mi sa taki: A de Mi pipel; èn den sa taki: Masra de mi Gado!”

Conclusie

Ik wil dit derde deel van de vierdelige studiereeks over het herstel van Israël afsluiten met de verzen 23 t/m 29 van יְחֶזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 39, waarin de Eeuwige het doel van Zijn optreden uitlegt. Ik citeer uit de Groot Nieuws Bijbel: “De volken zullen inzien dat het volk van Israël in ballingschap is geweest wegens hun schandelijk gedrag. Omdat zij Mij ontrouw geworden waren, had Ik hen aan hun lot overgelaten; Ik leverde hen uit aan hun vijanden zodat ze vielen in de strijd. Ik liet hen aan hun lot over omdat zij zich verontreinigd en zich tegen Mij verzet hadden.

Maar voortaan zal Ik, G'd, de Eeuwige, medelijden hebben met de Israëlieten, de nakomelingen van Ya'aqov [Jakob], Ik zal een wending brengen in hun lot. Mijn heilige naam zal Ik hooghouden. Als zij weer veilig in hun land wonen en niemand hen nog schrik aanjaagt, vergeten zij hoe ernstig ze Mij ontrouw waren en hoe ze te schande gemaakt zijn.

Ik haal hen bij vreemde volken vandaan en breng hen bijeen uit de landen van hun vijanden. En vele volken zullen zien dat Ik voor hen een heilige G'd ben! De Israëlieten zullen weten dat Ik, de Eeuwige, hun G'd ben! Niet alleen als Ik hen in ballingschap stuur onder de volken, maar ook als Ik hen weer bijeenbreng in hun eigen land zonder iemand achter te laten! Ik zal Mijn Geest over de Israëlieten uitstorten en hen nooit meer aan hun lot overlaten. Dit zeg Ik, G'd, de Eeuwige!”

“Den heiden suma sa sabi dati a oso fu Israël ben go na ini katibo fu den sondu ede; bikasi den ben du sondu agensi Mi; fu dat'ede Mi ben kibri Mi fesi gi den, èn Mi ben gi den abra na ini a anu fu den feanti; so den alamala ben fadon doru a howru. So leki den fisti fasi ben de, èn so leki den sondu ben de, so Mi ben du nanga den, èn Mi ben kibri Mi fesi gi den.

Fu dat'ede, so Masra Gado de taki: Now Mi sa tapu a katibo fu Yakob, èn Mi sa sori sari-hati gi a heri oso fu Israël, èn Mi sa dyarusu fu Mi santa nen. Baka a ten dati den ben tyari den syen nanga ala den sondu disi den ben du agensi Mi, di den ben libi nanga rostu na ini den kondre, èn no wan suma ben meki den kon frede.

Te Mi sa tyari den komopo baka fu den pipel, èn Mi sa tyari den kon makandra komopo fu den kondre fu den feanti, èn Mi ben sa kon santa nanga den na ini a ai fu furu natie; dan den sa sabi dati Mi de Masra den Gado, disi ben meki den go na ini katibo na mindri fu den heiden suma; ma Mi ben tyari den kon na ini den eigi kondre, èn Mi no ben libi wan suma fu den drape moro! En Mi no sa kibri Mi fesi gi den moro; bikasi Mi ben trowe Mi Yeye na tapu a oso fu Israël: so Masra Gado de taki!”

Amen!

Werner Stauder